

Дослідницька діяльність на уроках в рамках НУШ

(З досвіду роботи)

Серед важливих завдань, що стоять нині перед учителями НУШ - розвиток у здобувачів освіти теоретичних і практичних умінь, навчання вмінням і навичкам дослідницького пошуку, опанування основ природничо-наукового світогляду за допомогою активних методів навчання, що дозволяють використовувати всі рівні засвоєння знань: від звичайного відтворення до творчо-пошукової діяльності.

Дитяча потреба в дослідницькому пошуку обумовлена біологічно. Кожна здорова дитина народжується дослідником. Невтомна жадоба нових вражень, допитливість, цікавість, прагнення спостерігати й експериментувати традиційно розглядають як важливі риси дитячої поведінки.

Дослідницька активність – природний стан дитини. Вона спрямована на пізнання світу і хоче його пізнавати. Саме це внутрішнє прагнення до пізнання шляхом дослідження спричиняє дослідницьку поведінку та створює умови для дослідницького навчання, формує в учнів здатність самостійно, творчо опанувати нові способи діяльності в будь-якій сфері людської культури.

Дослідницький метод навчання — це організація пошукової пізнавальної діяльності дітей шляхом постановки педагогом пізнавальних і практичних завдань, що вимагають самостійного творчого розв'язання.

Саме тому я тривалий час працюю над науково-методичною проблемою «Дослідницька діяльність як спосіб стимулювання пізнавальної активності здобувачів освіти».

Серед методів, прийомів та засобів навчання першорядне значення надаю спостереженням у природі, власним дослідженням учнів, практичним роботам, демонстраційним та фронтальним дослідженням, виготовленню моделей природних явищ природи, роботі з інформаційними джерелами.

Дотримуюсь алгоритму проведення дослідницької діяльності дітьми: постановка, формулювання проблеми, висунення припущень, добирання

способів перевірки досліду, висунутих дітьми, самостійна робота учнів, підбиття підсумків, обговорення результатів досліду, фіксація результатів, запитання дітей.

Дослідницька діяльність одна із прогресивних форм навчання в сучасній школі, що будується на принципах доступності, природності, принципі наочності, або експериментальності, свідомості та самодіяльності.

На уроках застосовую такі види дослідницької роботи: дослідницький практикум, проблемний метод навчання, демонстрація, практична робота, нетрадиційні уроки, екскурсії, навчальний експеримент. Виступаючи в ролі помічника, направляю їх пошук в потрібне русло, сумніваюсь, або переконуюся разом з дітьми.

Готуючись до уроків дотримуюсь етапів дослідницької діяльності:

I. Організаційний (вибір теми, постановка проблеми, планування).

II. Реалізації (робота з джерелами інформації, проведення власних досліджень, обробка текстового, науково-графічного матеріалу, корекція проміжних результатів, оформлення роботи).

III. Презентації (захист роботи)

IV. Рефлексивно- оціночний (співставлення цілей з результатами).

Учні також отримують домашні завдання дослідницького характеру: виконання міні-проектів, міні-дослідів, спостереження за живими об'єктами, за власним організмом, проводять дослід з рослинами, творчі завдання (вірші, твори, кросворди, вікторини, презентації), літні завдання (створення гербарію, колекції).

Виконання дослідницьких робіт дозволяє найбільш ефективно й поступово здійснити перехід від традиційного підходу в навчанні до нового, продуктивного навчання. Саме такий підхід спрямований на розвиток таких універсальних здібностей і компетенцій учнів, як: здатність до самонавчання; навички орієнтуватися в інформаційних потоках; уміння бачити, усвідомлювати й розв'язувати проблему.

Нова українська школа поставила перед вчительством нові виклики щодо вміння використовувати різноманітні ресурси для навчання й виховання підростаючого покоління. Сучасний «шкільний світ» бажає різноманітних заходів із використанням цікавих онлайн-сервісів із метою візуалізації навчального матеріалу та практичного використання цих ресурсів, особливо це стосується дослідницької роботи. Перед нами-освітянами постають щоразу нові виклики і ми змушені постійно шукати ефективні інструменти для дистанційного та змішаного навчання. Одним із головних інструментів успіху Нової української школи є наскрізне застосування інформаційно–цифрових технологій в освітньому процесі, які дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість та якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань. За допомогою медіа – та інтерактивних засобів легше використовувати підхід до викладання на основі впровадження інноваційних підходів, включаючи використання «кейсів», дослідницько–пошукової роботи, методу проектів, розвивальних навчальних ігор тощо. Для практичного застосування інформаційно–цифрових технологій в освітньому процесі використовують платформи і сервіси:

- Універсальна платформа для вчителів <https://interacty.me/education>
- Google-ресурс: завжди під рукою для роботи

<https://artsandculture.google.com/?hl=uk>

Можливість проводити віртуальні екскурсії, прогулянки різними країнами, відвідувати музеї та національні парки:

- Інтерактивний контент. Зображення, відео та 360-панорами

<https://www.thinglink.com/>

- Віртуальна подорож по всьому світу <https://www.airpano.com/>
- Карти планет і супутників

<https://www.google.com/maps/@0,0,13604026m/data=!3m1!1e3>

- Інтерактивна карта атмосферних явищ

<https://www.windy.com/?50.450,30.523,5,m:e1wahmi>

- Інтерактивний, найдетальніший глобус у світі <https://www.google.com/intl/uk/earth/>
- Інтерактивна звукова карта світу <https://earth.fm/?ref=naturesoundmap>
- Неймовірні презентації <https://prezi.com/gallery/>.
- Thinglink <https://www.thinglink.com>, Glogster <http://edu.glogster.com> – web сервіси для створення інтерактивних плакатів, які перетворюють звичайні картинки в інтерактивні об’єкти. Інтерактивність зображення досягається за рахунок додавання в нього міток з текстовими підказками, посиланнями на відео, музику, текст або зображення.
- Wordart.com <https://wordart.com/>, Worditout <https://worditout.com> –web сервіси для візуалізації, створення хмари тегів (слів). За допомогою хмар слів можна візуалізувати термінологію з певної теми у більш наочний спосіб. Це сприяє швидкому запам'ятовуванню інформації.
- Kahoot, Plickers, ClassMarker <https://www.classmarker.com/> –web сервіси, що дозволяють легко створювати, обмінюватися і грати у веселі навчальні ігри або вікторини під час уроку. Такий вид роботи сприяє формуванню пізнавального інтересу учнів, результати автоматично оцінюються і відображаються і режимі реального часу.
- Padlet.com <https://padlet.com> – віртуальна дошка, на яку можна прикріплювати фото, файли, посилання на сторінки Інтернету, замітки. Стіна може модеруватися кількома учасниками, доступ для читання і редагування може бути відкритий усім бажаючим.

Застосування вище перелічених web сервісів у практичній діяльності вчителя є простими, доступними та багатофункціональними, надають можливість інтенсифікувати процес навчання, підвищити рівень професійної підготовки вчителя, а також сприяють розвитку наскрізних умінь учнів у дослідницькій діяльності. «Цифрові» технології дозволяють зробити процес навчання мобільним, диференційованим та індивідуальним.

Радію успіхам своїх учнів, коли бачу результат такої нелегкої, але цікавої роботи. Діти мають упевненість у своїй силі і здібностях, у них

розвивається чуттєвий досвід, нетрадиційне дивергентне мислення, вони намагаються самостійно розв'язати проблеми, з'являється інтерес до експериментування, навчилися висловлювати оригінальні ідеї, самостійно знаходять альтернативні шляхи розвитку.

Кожен урок – це творча співпраця вчителя і учнів, яка пробуджує в дітях бажання мислити і творити, досліджувати й аналізувати, і досягати успіху. Тільки поставивши дитячу особистість у центр усієї діяльності, зробивши її посередником у взаємодії суб'єктів навчання, ми можемо побачити очі, що горять жагою відкриття, і відчутти, що працювати потрібно тільки так.

За дослідницькими методами навчання – майбутнє!